

проведення досудового розслідування, за його рішенням вона повинна бути невідкладно знищена, відповідно до ст. 255 КПК України.

Що стосується міжнародних документів, ними також не закріплюється це право як абсолютне. Так, керуючись ст. 8 Європейської конвенції з прав і свобод людини, не допускається втручання державних органів в здійснення цього права, за винятком випадків, коли це передбачено законом і необхідно в демократичному суспільстві на користь державної безпеки, громадського порядку або економічного добробуту країни, запобігання злочинам, захисту здоров'я і моралі, або захисту прав і свобод інших осіб.

Крім того, виходячи з практики Європейського суду з прав людини у частині застосування положень ст. 8 Конвенції, сформульовані певні принципи, яким повинен відповідати закон, що регулює контроль комунікацій. Зокрема, цей закон повинен бути доступним, щоб людина мала можливість переконатися, що перехоплення інформації відповідає законодавчим нормам, які використані в даному конкретному випадку та передбачуваним, щоб людина могла передбачити наслідки своїх можливих дій.

Таким чином, закон має вказувати: список злочинів, здійснення яких може призвести до перехоплення повідомлень; обмежуватися випадками, коли фактичні підстави підозрювати особу у здійсненні тяжкого злочину уже виявлені іншими засобами; санкціонувати перехоплення тільки на підставі мотивованої письмової заяви; встановлювати обмеження на тривалість перехоплення; визначити обставини, за якими записи можна чи необхідно знищити.

Підсумовуючи вищенаведене, в українському законодавстві гарантується таємниця передачі інформації між людьми і неможливість її розголошувати особами, які залучені до цього процесу або внаслідок певних обставин стають очевидцями чи спостерігачами цього процесу. А випадки втручання у приватне спілкування в ході проведення слідчих (розшукових) дій, врегульовані нормами кримінально-процесуального законодавства, що дає змогу усунути реальну можливість порушення права на таємницю листування та іншої кореспонденції, у тому числі і осіб, які не мають відношення до вчинення кримінально-караних діянь.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ПІДОЗРЮВАНОГО У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ОРГАНАМИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

Приймак В.В., курсант факультету правоохоронної діяльності та правознавства Національної академії Державної прикордонної служби України

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Національної академії Державної прикордонної служби України Сорока А.З.

Відповідно до Закону України «Про Державну прикордонну службу України» до основних принципів діяльності відомства відноситься повага і дотримання прав та свобод людини та громадянина.

Згідно з положеннями нового Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України) до повноважень Держприкордонслужби України належить затримання уповноваженою службовою особою особи без ухвали слідчого судді, суду та доставлення затриманого до органу розслідування.

У КПК України прямо зазначено, що уповноважена службовою особою має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише у випадках якщо ця особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення або якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

Уповноважена службовою особою, що здійснила затримання особи, повинна негайно повідомити затриманому зрозумілою для нього мовою підстави затримання та у вчиненні якого злочину він підозрюється, а також роз'яснити

право мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти нього (правило Міранди із урахуванням специфіки національної правової системи), негайно повідомити інших осіб про його затримання і місце перебування.

Таким чином, у зазначених вище положеннях знайшли відображення, з окремим видозміненням, норми Конституції України, в яких вказано, що у разі нагальної необхідності запобігти злочині чи припинити його уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Про арешт або затримання особи має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Основний закон нашої держави дублює положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в якій також йдеться про те, що кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом – законний арешт або затримання особи, здійснене з метою доставлення її до компетентного органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення.

Кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього.

Тобто, коли питання постає у обмеженні волі особи, то детально регулюються підстави такого затримання і максимальне дотримання прав людини під час застосування до неї відповідного процесуального заходу.

Окрім цього, у ч. 3 ст. 208 КПК України Держприкордонслужбі України надаються повноваження щодо обшуку затриманої особи. Обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб.]

Варто акцентувати увагу на тому, що КПК лише надає можливість, а не зобов'язує службову особу провести даний обшук. При цьому проведення обшуку має відбуватись згідно правил передбачених КПК.

Таким чином, у якості висновку необхідно зазначити, що здійснюючи заходи кримінально-процесуального характеру (у нашому випадку затримання уповноваженою службовою особою Держприкордонслужби України підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення), посадові особи Держприкордонслужби України зобов'язані поважливо ставитись та дотримуватися основоположних прав та свобод особи підозрюваного, а в своїй діяльності керуватись нормами як міжнародного так і національного законодавства, що забезпечує таке.

ПОРІВНЯННЯ НОРМ КПК 1960 І КПК УКРАЇНИ 2012 РОКУ З ПИТАНЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Замонський О.В. – кваліфікаційний факультет правохоронної діяльності та правознавства Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Няковий керівник: к.ю.н. професор кафедри кримінального процесу Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, підполковник юстиції Капітанчук Л.Ю.

Права та свободи людини є одним з найважливіших соціальних та правових інститутів, адже саме він у повній мірі відображає досягнення суспільством